

Jaarverslag 2018

Oikocredit Nederland

Voorwoord

Wat een boeiend jaar was 2018! Verbreden en verdiepen, dat was de ambitie die we voor onszelf hadden geformuleerd: het verbreden van de basis van Oikocredit in Nederland en onder potentiële beleggers en leden, en het verdiepen van de contacten met bestaande beleggers en leden van onze vereniging.

Met het oog op de verbreding van onze basis zag in 2018 onze nieuwe, indrukwekkende commercial het licht. Deze is uitgezonden op radio, televisie en was later ook via sociale media te zien. De commercial trekt de kijker binnen in de droom van de Indiase Asha: een eigen naaiatelier, zodat ze zichzelf en haar familie kan onderhouden. De werkelijkheid waarin Asha leeft is echter een heel andere: ze maakt lange werkdagen in een kledingfabriek en moet nog jaren sparen om haar droom waar te maken. Maar door middel van een microkrediet kan haar droom binnen bereik komen.

Voor de vele duizenden vrouwen en mannen zoals Asha – in Afrika, Azië en Latijns-Amerika – werken we hard om Oikocredit bekend te maken in Nederland. Want hoe meer mensen ons kennen en in het Oikocredit Nederland Fonds beleggen, hoe meer mensen zoals Asha we samen een betere toekomst kunnen geven door in hen te investeren. Het verbeteren van hun zelfredzaamheid is onze drijfveer en ons uiteindelijke doel.

In dit jaarverslag vertellen we hoe we daar in 2018 gepassioneerd aan hebben gewerkt.

Ook de verdieping van het contact met bestaande beleggers en leden was in 2018 volop aan de orde. We hebben veel van onze geïnteresseerde beleggers ontmoet tijdens onze OikoTalks en ideeën uitgewisseld met onze betrokken leden op de Algemene Ledenvergadering. Maar ook telefonisch, per mail of via sociale media spraken we met onze achterban.

En het zijn deze contactmomenten met u die in 2018 onze harten verwarmden.

Het bestuur dankt de medewerkers van Oikocredit Nederland voor hun inzet in 2018. En dankt bovenal onze achterban. Want met hun bijdrage – door te beleggen in Oikocredit Nederland, door lid te zijn van de vereniging of door te schenken of na te laten – kunnen wij helpen de droom van vele ‘Asha’s’ waar te maken.

Jacobine Geel
Voorzitter
Oikocredit Nederland

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Bestuursverslag 2018	4
2. Jaarrekening 2018	
Balans per 31 december 2018	11
Staat van baten en lasten over het jaar 2018	12
Kasstroomoverzicht over het jaar 2018	13
Algemeen	15
Grondslagen	15
Toelichting op de Balans	16
Toelichting op de Staat van baten en lasten	21
Overige gegevens	23
3. Controleverklaring	24
4. Meerjarenoverzicht 2014-2018	26

1. Bestuursverslag 2018

Oikocredit streeft naar een wereldwijde, eerlijke samenleving waarin bronnen duurzaam worden gedeeld en iedereen de mogelijkheid heeft eigen keuzes te maken om een waardig bestaan op te bouwen.

Oikocredit spoort iedereen aan verantwoord te beleggen. Als impact-investeerder verstrekt Oikocredit financiële diensten en ondersteunt organisaties om het leven van mensen of gemeenschappen met een laag inkomen duurzaam te verbeteren.

Community van impactmakers

Al meer dan 40 jaar promoot Oikocredit ontwikkelingsvereniging Nederland (hierna: Oikocredit Nederland) in Nederland het werk van Oikocredit Ecumenical Development Cooperative Society U.A. (hierna: Oikocredit). Door middel van het Oikocredit Nederland Fonds kunnen beleggers in Nederland echt impact maken met hun geld. Want met het door beleggers aan ons toevertrouwde geld kunnen we ondernemende mensen in Afrika, Azië en Latijns-Amerika helpen om zelf een beter bestaan op te bouwen.

Daarnaast is Oikocredit Nederland een vereniging. Samen met onze leden én beleggers zijn we zo een community van impactmakers in de meest pure vorm. Met een contributiebijdrage helpen leden om Oikocredit te promoten en onze community van impactmakers te laten groeien.

Verbreden en verdiepen

We vinden het belangrijk dat steeds meer mensen in Nederland het verhaal van Oikocredit leren kennen, zodat het aantal mensen dat met impact belegt bij het Oikocredit Nederland Fonds blijft groeien. Want zo kan Oikocredit ondernemers

Maricela Lais Cuijuch (Guatemala) controleert alle koffiebonen. De koffiebonen komen van meer dan 1.300 kleinschalige koffieboeren die lid zijn van coöperatie Chajul, een partner van Oikocredit.

in Afrika, Azië en Latijns-Amerika blijven helpen. In 2018 zijn we daarom begonnen met het implementeren van het strategisch plan 'Verbreden en verdiepen'. Naast dat we de relatie met onze bestaande, trouwe achterban willen verdiepen, hebben we ons tot doel gesteld om te verbreden naar nieuwe en jongere doelgroepen.

Zichtbaarheid vergroten

Om deze verbreding en verdieping te kunnen bewerkstelligen, hebben we in 2018 hard gewerkt aan het vergroten van de zichtbaarheid en naamsbekendheid van Oikocredit in Nederland:

- Begin 2018 lanceerden we de nieuwe, opvallende campagne via radio, televisie en sociale-media-kanalen. Deze campagne heeft in sterke mate bijgedragen aan de naamsbekendheid en een belangrijke bijdrage geleverd bij het aantrekken van bruto bijna 1.100 nieuwe beleggers.
- Daarnaast is er veel aandacht besteed aan het optimaliseren van de sociale-media-kanalen van Oikocredit Nederland. We communiceren nu veel intensiever, soms zelfs dagelijks, via deze kanalen dan voorheen. Dit is

belangrijk voor ons, want sociale media is een van de manieren om met onze achterban in contact te komen, en zo onze relatie met betrokken (potentiële) beleggers te verdiepen.

- Zichtbaar waren we ook in kranten en tijdschriften en op radio en televisie. Zo verschenen artikelen en interviews in het Nederlands Dagblad, magazine Volzin, straatkrant Straatnieuws, het Katholiek Nieuwsblad, het Reformatorisch Dagblad, Het Financieele Dagblad en De Telegraaf en was directeur Eric Holterhues diverse keren te horen op Radio 1 en 5 en in het televisieprogramma Roderick zoekt Licht, waar hij bevlogen vertelde over het werk van Oikocredit.
- In 2018 zijn we ook een missiepartnerschap aangegaan met het Nationaal Museum van Wereldculturen. Oikocredit Nederland kan zo, ook buiten de periodes dat we met onze campagne op radio of televisie aanwezig zijn, blijvend zichtbaar in Nederland zijn. In het bijzonder natuurlijk voor de bezoekers van de drie musea die tot het Nationaal Museum van Wereldculturen behoren: het Tropenmuseum in Amsterdam, het

Acem (links) met haar man Mami uit Indonesië. Dankzij microkrediet via Oikocreditpartner KOMIDA kon het stel zoete aardappel en rijst telen, waardoor hun kinderen nu een goede opleiding kunnen volgen.

Museum Volkenkunde in Leiden en het Afrika Museum in Berg en Dal. Met een kleine bijdrage uit ons bestaande budget voor werving dragen we bij aan tentoonstellingen en programma's in de musea die, net als wij, de onderlinge solidariteit in deze wereld laten zien.

- Input van onze beleggers is voor ons zeer waardevol. Eén van de meest gestelde vragen was of er een online omgeving kon komen waar beleggers hun belegging in konden zien. In 2018 zijn we daarom verder gegaan met het uitrollen van Mijn Oikocredit.

Een project waar we trots op zijn. Want beleggers kunnen nu eenvoudig in hun persoonlijke online omgeving hun belegging inzien en kunnen aan- of verkopen. De uitrol loopt zeer voorspoedig: meer dan de helft van onze beleggers maakt er inmiddels al gebruik van.

- Eén van de manieren om met onze beleggers en belangstellenden in contact te komen zijn de goed bezochte OikoTalks. Mensen kunnen zo op een laagdrempelige manier kennismaken met ons én met het brede werkveld van Oikocredit, waarbij de

Eric Holterhues,
directeur van Oikocredit
Nederland, undercover
als verkoper van straat-
krant Straatnieuws.

dialogoog hierover gestimuleerd wordt. Op 1 maart was de eerste OikoTalk van 2018 met Helmy Abouleish, directeur van Oikocredits partner SEKEM in Egypte. Hij sprak over biodynamische landbouwmethoden in woestijngebied. Op 5 juli was de tweede OikoTalk, waarbij de sociale impact van de financiering van Oikocredit centraal stond, met Kawien Ziedses des Plantes, directeur Social Performance Management & Capacity Building van Oikocredit International, als spreker. In deze OikoTalk was daarnaast aandacht voor het inspi-

rerende verhaal van de Nederlandse sociale onderneming Straatnieuws, met Straatnieuwsverkoper Marc Nijholt. Dit borduurde voort op de aandacht die Straatnieuws eerder dit jaar gaf aan het werk van Oikocredit. Op 29 november vertelde Frank Rubio, verantwoordelijk voor de landbouwportefeuille van Oikocredit, alles over de ontwikkelingen in deze sector.

- Een andere waardevolle vorm van het opbouwen van een duurzame relatie met onze achterban zijn de bezoeken aan beleggers of de vele presentaties die we, op uitnodiging, hebben

gegeven bij stichtingen, verenigingen, Wereldwinkels, diaconieën of andere (kerkelijke) instanties.

Resultaten

Alle activiteiten die in 2018 hebben bijgedragen aan een betere zichtbaarheid – en aan een verdieping van de relatie met de achterban en het verbreden naar andere doelgroepen – hebben ook bijgedragen aan groei van het Oikocredit Nederland Fonds. Het fonds groeide namelijk van 127,1 miljoen euro eind 2017 naar 134,1 miljoen euro eind 2018: een groei van 6,9 miljoen euro. Deze groei is net boven de begroting.

Elk jaar is er in- en uitstroom van beleggers. Het aantal beleggers in het Oikocredit Nederland Fonds groeide, en steeg van 12.414 beleggers in 2017 naar 13.026 beleggers in 2018. Een netto-toename van 612 beleggers. De uitstroom van beleggers was in 2018 iets hoger dan in andere jaren. Onderzocht wordt of dit met het lagere, in vergelijking met andere jaren, dividend te maken heeft. Veel beleggers kwamen wellicht op het Oikocredit Nederland Fonds af vanwege het aantrekkelijke rendement in een laagrentende omgeving. Ondanks deze

uitstroom is echter – zoals hierboven geschetst – de netto doelstelling voor het volume ruimschoots gehaald.

Een ander onderdeel van het strategisch plan ‘Verbreden en verdiepen’ is het aanboren van nieuwe en jongere doelgroepen, om zo de continuïteit van het fonds te kunnen waarborgen. Positief is daarom dat de gemiddelde leeftijd van onze beleggers daalde: van 56,2 jaar eind 2017 naar 55,5 jaar eind 2018.

Vereniging

Oikocredit Nederland is een vereniging. In Utrecht werken we met een team van negen medewerkers aan het bekendmaken van het werk van Oikocredit in Nederland. De vereniging wordt bestuurd door een Algemeen Bestuur, dat vier keer per jaar vergadert. Naast onderwerpen als begroting en het jaarverslag, wordt tijdens deze vergaderingen de vorderingen van het strategisch plan ‘Verbreden en verdiepen’ gemonitord.

Tweemaal per jaar wordt er daarnaast een Algemene Ledenvergadering gehouden, voor leden en belangstellenden. In 2018 vonden deze 14 mei en 19 november plaats. Na een jarenlange staat van dienst is bestuurslid Maarten den

De aandacht voor Oikocredit in media blijft groeien. In 2018 van onder meer De Financieele Telegraaf, Nederlands Dagblad, Reformatorisch Dagblad en het Radio-1-programma Langs de Lijn en Omstreken.

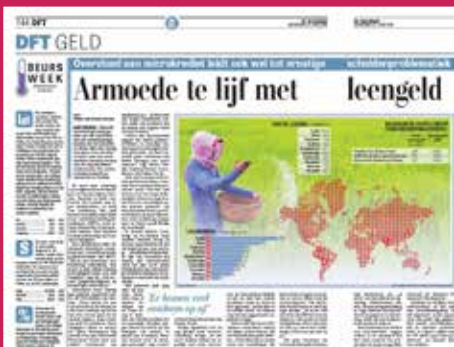

Financieel directeur loopt stage als straatkrantverkoper

dinsdag 10 april 2018, 22:09 uur

Je hoort het niet vaak: een financieel directeur die er voor kiest om een dag als straatkrantverkoper door het leven te gaan. Eric Holterhues, directeur van het investeringsbedrijf Oikocredit, deed het en vertelt in Langs de Lijn en Omstreken over deze dag. 'Wat ik het lastigst vond? De mensen die dwars door je heen kijken. Daar wen je moeier aan.'

[f](#) [t](#) [e](#) [in](#)

Ottolander tijdens de vergadering van 19 november afgetreden. Het bestuur bedankt hem voor zijn jarenlange inzet.

Member programma

Om nieuwe en jongere leden aan te trekken voor de vereniging, is er in 2018 gewerkt aan het ontwikkelen van een nieuw member programma. Samen met onze leden en beleggers zijn we een community van impactmakers in de meest pure vorm. Het nieuwe member

programma geeft een extra impuls aan het continu promoten van Oikocredit en het bereiken van mensen die hun geld willen laten werken voor impact.

Door lid te worden van de vereniging helpt men ons door middel van contributiebijdrage om Oikocredit te promoten en onze community van impactmakers te laten groeien. Leden kunnen meedenken over ons beleid en gebruik maken van onze kennis en

mooie kortingsacties van onze partners, zoals het missiepartnerschap met het Nationaal Museum van Wereldculturen.

Dit member programma heeft inmiddels geleid tot 55 nieuwe leden. Het aantal leden daalde van 6.832 eind 2017 naar 6.661 eind 2018, maar deze daling was minder hoog dan verwacht (168 tegenover 232 verwacht). In 2019 willen we het member programma verder uitrollen.

Protestantse Kerk in Nederland

Oikocredit Nederland heeft al jarenlang een samenwerkingsverband met de Protestantse Kerk in Nederland (PKN). PKN-gemeenten en diaconieën kunnen via PKN beleggen in Oikocredit International. Gemeenteleden kunnen daarnaast beleggen in het Oikocredit Nederland Fonds. Oikocredit Nederland hecht veel waarde aan deze belangrijke samenwerking met een gewaardeerde partner.

In oktober 2018 is deze samenwerkingsovereenkomst opnieuw geactualiseerd en is ruchtbaarheid aan deze samenwerking gegeven. Ultimo 2018 belegden 802 gemeenten en diaconieën in totaal 21,5 miljoen euro via PKN in Oikocredit International. Ook zijn er 550 protestantse gemeenten, diaconieën en andere organisaties – waarvan de meeste PKN – die in totaal 13,9 miljoen euro beleggen via Oikocredit Nederland.

Interne organisatie

In 2018 is hard gewerkt aan een aantal projecten om te voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving. Grote projecten waren Common Reporting Standard (CRS) en Renseignering: project om te kunnen voldoen aan de vereisten van de Belastingdienst. Daarnaast was het project rond de implementatie van de nieuwe privacywetgeving (AVG) belangrijk. Het team van de beleggersadministratie heeft, naast reguliere taken als het verwerken van de toenemende stroom aan mutaties van beleggers en leden en het te woord staan van de groeiende groep klanten, veel werk hiervoor verzet.

Medewerkers

Er is een nieuwe medewerker aangenomen in het team Marketing en

De Indiase landbouwer Gopi heeft nu een beter inkomen dankzij de waterpomp op zonne-energie, die hij kon kopen met een lening via Oikocreditpartner Fourth Partner Energy.

Microkrediet via Oikocreditpartner PAMF zorgde ervoor dat kruidenier Issaka Sorgho (Burkina Faso) zijn winst, en daarmee zijn levensstandaard, kon verbeteren.

Communicatie. Bij het team van de beleggingsadministratie is één medewerker vertrokken en is in deze plaats een nieuwe medewerker aangenomen.

Vooruitblik

In 2018 is Oikocredit begonnen met het herijken van de strategie, in 2019 zal

Oikocredit de implementatie van deze herijkte strategie afronden. En hoewel we al enkele positieve effecten hiervan zien, betekent het ook dat Oikocredits financiële resultaten voor komend jaar onder druk blijft staan. Vanaf 2020 zal naar verwachting de positieve impact van het implementeren van de nieuwe strategie ook duidelijk zichtbaar zijn in de financiële resultaten.

Oikocredit is positief over de toekomst. In 2022 wil Oikocredit middels haar

investeringen 2,3 miljoen eindklanten bereiken, 100.000 boeren helpen met financiering en/of trainingen, 100.000 huishoudens toegang bieden tot duurzame energie en 500.000 banen creëren.

Bij Oikocredit Nederland zijn we in 2018 vol energie begonnen met het verdiepen van de relatie met onze achterban, en het aanbrengen van nieuwe en jongere doelgroepen. In 2019 gaan we hier met enthousiasme aan verder werken.

Voor 2019 is de reclamevideo geoptimaliseerd en wordt deze weer op radio, televisie en sociale media getoond. Ook willen we in het komende jaar nog meer de dialoog opzoeken met zowel onze achterban als met potentiële leden en beleggers. Want persoonlijk contact is voor ons een belangrijke manier om de relatie met onze achterban te verdiepen, of juist om kennis te maken met nieuwe doelgroepen.

Ieder beleggingsfonds heeft te maken met in- en uitstroom van beleggers. En hoewel het klantcontact door beleggers wordt beoordeeld met een 8,5, zullen we dit jaar ook veel aandacht besteden aan het analyseren van de redenen van beleggers hun belegging te verkopen.

Ook bouwen we komend jaar verder aan onze community van impactmakers door het member programma, inclusief nieuwe kortingen en acties speciaal voor leden, nog verder uit te rollen.

Tenslotte gaan we in 2019 ook weer met een frisse blik kijken naar de jaren erna, en wordt er gewerkt aan een tweejarig plan voor 2020-2021. Zo hopen we dit jaar, en in de jaren die daarop volgen, meer mensen in Nederland te inspireren om iets goeds te doen met hun geld, om impact te maken en om zo nog meer ondernemende mensen in Afrika, Azië en Latijns-Amerika te kunnen helpen. Want met het geld van onze beleggers kunnen dromen van mensen worden gerealiseerd. Dromen die – zoals staat in onze visie – een bijdrage leveren aan een wereldwijde, eerlijke samenleving waarin bronnen duurzaam worden gedeeld en iedereen de mogelijkheid heeft eigen keuzes te maken om een waardig bestaan op te bouwen.

Eric Holterheus, directeur

Bestuur Oikocredit Nederland
Jacobine Geel, voorzitter
Reineke Beijdorff
Johan Stuij
Gerard Vesseur

2. Jaarrekening 2018

Catarina, Maricela en Maria werken voor koffiëcoöperatie Chajul, een partner van Oikocredit. Naast financiering krijgen de aangesloten boeren, onder andere, training over hoe ze de kwaliteit van hun producten kunnen verbeteren.

BALANS PER 31 DECEMBER 2018 (VOOR RESULTAATBESTEMMING)

(alle bedragen in euro's)

ACTIVA	31-12-2018	31-12-2017
Vaste activa		
Materiële vaste activa (1)	40.130	56.472
Financiële vaste activa (2)	8.908.956	8.272.244
Totaal vaste activa	8.949.086	8.328.716
Vlottende activa		
Vorderingen		
Rekening-courant gelieerde organisaties (3)	371.266	334.874
Vorderingen en overlopende activa (4)	71.670	45.663
	442.936	380.537
Liquide middelen (5)	817.896	654.337
Totaal vlottende activa	1.260.832	1.034.874
TOTAAL ACTIVA	10.209.918	9.363.590

PASSIVA	31-12-2018	31-12-2017
Eigen vermogen (6)		
Bestemmingsfonds 'Duurzaam Belegd'	7.852.243	7.496.268
Algemene reserve	554.684	296.273
Continuïteitsreserve	589.340	569.915
Resultaat boekjaar		
Bestemmingsfonds 'Duurzaam Belegd'	636.712	355.975
Saldo baten en lasten	205.468	277.836
Totaal eigen vermogen	9.838.447	8.996.267
Voorzieningen		
Voorziening afvloeiingskosten (7)	0	154.067
Kortlopende schulden		
Crediteuren	45.428	35.147
Vooruit ontvangen contributies	2.440	1.945
Overige schulden en overlopende passiva (8)	323.603	176.164
Totaal kortlopende schulden	371.471	213.256
TOTAAL PASSIVA	10.209.918	9.363.590

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET JAAR 2018

(alle bedragen in euro's)

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Baten			
Giften (9)	217.209	70.000	119.633
Contributies (10)	162.743	155.416	168.442
Dividend op aandelen Oikocredit International (11)	79.349	158.205	148.771
Rentebaten	306	0	800
Bijdrage Oikocredit International (12)	224.594	187.225	208.469
Kostendoorbelasting SBONF (13)	852.428	811.731	787.885
Beheervergoeding (14)	36.905	35.000	36.551
Totaal baten	<u>1.573.534</u>	<u>1.417.577</u>	<u>1.470.551</u>
Lasten			
Personeelskosten (15)	483.890	575.605	576.421
Bureaunkosten (16)	240.466	355.210	257.715
Verenigingskosten (17)	14.962	16.363	15.294
Wervingskosten (18)	628.748	844.074	343.236
Overige lasten	0	0	49
Totaal lasten	<u>1.368.066</u>	<u>1.791.252</u>	<u>1.192.715</u>
Saldo baten en lasten	<u>205.468</u>	<u>-373.675</u>	<u>277.836</u>
Giften bestemmingsfonds 'Duurzaam Belegd' (6)	<u>636.712</u>	<u>0</u>	<u>355.975</u>
Totaal resultaat	<u>842.180</u>	<u>-373.675</u>	<u>633.811</u>
Resultaatbestemming			
Toevoeging aan bestemmingsfonds 'Duurzaam Belegd'	636.712	0	355.975
Mutatie algemene reserve	205.468	-373.675	277.836
Totaal resultaat	<u>842.180</u>	<u>-373.675</u>	<u>633.811</u>

KASSTROOMOVERZICHT OVER HET JAAR 2018

(alle bedragen in euro's)

	Geheel jaar 2018	Geheel jaar 2017
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Mutatie aandelen Oikocredit International	-500.000	-865.000
Giften bestemmingsfonds 'Duurzaam Belegd'	636.712	355.975
Ontvangen dividend	79.349	148.771
Netto kasstroom uit beleggingsactiviteiten	216.061	-360.254
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Ontvangen giften	212.329	119.633
Contributies	163.154	168.247
Bijdrage Oikocredit International	224.594	208.469
Kostendoorbelasting SBONF	852.428	787.885
Ontvangen rente	730	886
Operationele lasten	-1.533.288	-1.194.014
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	-80.053	91.106
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-2.661	-5.163
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	-2.661	-5.163

KASSTROOMOVERZICHT OVER HET JAAR 2018 (VERVOLG)

(alle bedragen in euro's)

Kasstroom uit certificeringsactiviteiten				
Uitgifte certificaten van aandelen	189.566		460.437	
Overboeking certificaten van aandelen	<u>-49.514</u>		<u>-123.730</u>	
		140.052		336.707
Terugkoop certificaten van aandelen	-148.014		-312.695	
Overboeking certificaten van aandelen	<u>0</u>		<u>1.000</u>	
		-148.014		-311.695
Ontvangen dividend	191.509		401.514	
Herinvestering van dividend	<u>-49.521</u>		<u>-118.405</u>	
		141.988		283.109
Betaald dividend	-195.202		-387.194	
Ingehouden beheervergoeding	36.905		36.551	
Herinvestering van dividend	49.521		118.405	
Dividend geschonken	4.879		12.383	
Dividend naar contributie	<u>83</u>		<u>100</u>	
		-103.814		-219.755
Netto kasstroom uit certificeringsactiviteiten		30.212		88.366
Mutatie liquide middelen		<u>163.559</u>		<u>-185.945</u>
Liquide middelen				
Liquide middelen per 1 januari		654.337		840.282
Liquide middelen per 31 december		817.896		654.337
Mutatie liquide middelen		<u>163.559</u>		<u>-185.945</u>

Toelichting bij de jaarrekening

(bedragen in hele euro's)

Algemeen

Oikocredit ontwikkelingsvereniging Nederland (hierna: ON) is een vereniging die gevestigd is op de Arthur van Schendelstraat 550, 3511 MH te Utrecht. De statutaire doelstelling van ON is de bekendheid van Oikocredit Ecumenical Development Cooperative Society U.A. (hierna: Oikocredit International) te vergroten alsmede de deelneming in Oikocredit International te bevorderen.

Gelieerde partijen

Oikocredit International

ON is lid van de coöperatieve vereniging Oikocredit International en heeft één stem in de Annual General Meeting. Oikocredit International vergoedt jaarlijks een bijdrage aan ON ter dekking van operationele kosten. Deze vergoeding is in onderling overleg overeengekomen.

Oikocredit Nederland Fonds (hierna: ONF)

De administratie en marketing van het Oikocredit Nederland Fonds is uitbesteed aan ON. De gerelateerde kosten worden door ON in rekening gebracht bij Stichting Beheer Oikocredit Nederland Fonds (hierna: SBONF). Hiertegenover ontvangt SBONF een beheervergoeding van ONF ter dekking van deze marketing- en administratiekosten en een vergoeding voor operationele kosten van Oikocredit International.

SBONF

SBONF heeft de administratie en marketing van ONF aan ON uitbesteed. Op basis van een kostentoe rekening worden de kosten die ON maakt voor het ONF doorbelast aan SBONF. De kostentoe rekening voor 2018 bedraagt 852.428 euro (2017: 787.885 euro).

Certificering van aandelen Oikocredit International

ON geeft certificaten van aandelen Oikocredit International uit aan certificaathouders, slechts beperkt tot bestaande certificaathouders. Er wordt aan certificaathouders 0,45% beheervergoeding in rekening gebracht met een maximum van 500 euro per certificaathouder. Er worden geen op- of afslagen berekend en er zijn geen kosten ten laste van certificaathouders die voortvloeien uit directe of indirecte beleggingen.

Grondslagen

a. Algemeen

- De jaarrekening is opgesteld volgens de voorschriften die zijn vastgelegd in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en Richtlijn 640 voor de jaarverslaggeving. Ten opzichte van het voorgaand jaar hebben geen wijzigingen in de grondslagen plaatsgevonden. De staat van baten en lasten bevat een kolom 'begroting' van het boekjaar.

b. Grondslagen voor de waardering

- **Aandelen Oikocredit International**
De in bezit zijnde aandelen Oikocredit International worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, zijnde 200 euro per aandeel.
- **Overige beleggingen**
De overige effecten worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de beurskoers, ultimo boekjaar. Eventuele ongerealiseerde koersverschillen worden in het resultaat verwerkt.
- **Vaste activa**
De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen historische kostprijs, onder aftrek van lineaire afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur.
- **Overige activa en passiva**
De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De kortlopende schulden dienen binnen één jaar te worden afgelost. De liquide middelen staan ter directe beschikking.

c. Grondslagen voor de resultaatbepaling

- **Baten**
Baten worden verantwoord in de periode waarop zij betrekking hebben. Voor giften betekent dit in de praktijk veelal bij ontvangst. Dividend wordt verantwoord op het moment van toezegging.
- **Lasten**
Lasten worden verantwoord in de periode waarop ze betrekking hebben.

d. Grondslag voor het kasstroomoverzicht.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

Toelichting op de Balans

(alle bedragen in euro's)

1. MATERIËLE VASTE ACTIVA

Kantooruitrusting

De mutaties in de kantooruitrusting betreffen: →

	Verbouwing	Kantoor- inventaris	Computers	Totaal
Aanschafprijs t/m 2017	58.768	45.518	73.657	177.943
Cumulatieve afschrijving t/m 2017	<u>19.084</u>	<u>35.502</u>	<u>66.885</u>	<u>121.471</u>
Boekwaarde per 31-12-2017	39.684	10.016	6.772	56.472
Investeringen in 2018	0	0	2.661	2.661
Afschrijvingen in 2018	-5.877	-6.222	-5.764	-17.863
Desinvesteringen in 2018	0	0	-4.653	-4.653
Afschrijvingen desinvesteringen in 2018	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>3.513</u>	<u>3.513</u>
Boekwaarde per 31-12-2018	33.807	3.794	2.529	40.130
Geschatte economische levensduur	10 jaar	5 jaar	3 jaar	

2. FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De financiële vaste activa bestaan uitsluitend uit aandelen Oikocredit International:

	Boekwaarde begin boekjaar	Aankopen	Verkopen	Boekwaarde einde boekjaar
2017				
Aandelen Oikocredit International 'Duurzaam Belegd'	7.496.269	355.975	0	7.852.244
Aandelen Oikocredit International eigen belegging	<u>420.000</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>420.000</u>
Totaal	7.916.269	355.975	0	8.272.244
2018				
Aandelen Oikocredit International 'Duurzaam Belegd'	7.852.244	636.712	0	8.488.956
Aandelen Oikocredit International eigen belegging	<u>420.000</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>420.000</u>
Totaal	8.272.244	636.712	0	8.908.956

De aandelen Oikocredit International zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van 100 procent (200 euro per aandeel) vanwege het feit dat Oikocredit International aandelen tegen de nominale waarde uitgeeft en, indien de financiële positie van Oikocredit International dit toelaat, ook terugkoopt tegen 100 procent.

De intrinsieke waarde van de aandelen Oikocredit International bedraagt per 31 december 2018 214,84 euro (31 december 2017: 217,91 euro).

Een deel van het bezit aan aandelen Oikocredit International is aan ON geschonken en ON houdt volgens de wensen van schenkers deze aandelen als ‘Duurzaam Belegd’ in bezit. Over aandelen welke als ‘Duurzaam Belegd’ aangemerkt zijn kan niet vrijelijk worden beschikt. Daarnaast heeft ON ook een deel van de eigen reserves belegd in aandelen Oikocredit International. Het bestuur wil daarmee de doelstelling van de vereniging benadrukken.

Risico's met betrekking tot aandelen Oikocredit International:

Projectenrisico

Dit risico verschilt per partner en is afhankelijk van factoren zoals de sector en de kwaliteit van het management. Oikocredit evalueert al deze factoren zorgvuldig via een interne haalbaarheidsstudie. Toch kan het voorkomen dat een partner (een deel van) zijn lening of rente niet kan terugbetalen.

Landenrisico

Economische en politieke problemen, soms in combinatie met extreem hoge inflatie, kunnen het onmogelijk maken voor een partnerorganisatie om te voldoen aan de (te-rug)betalingverplichtingen aan Oikocredit. Om dit risico te verminderen, is Oikocredits portefeuille gespreid over vele regio's en landen.

Valutarisico

De meeste leningen en investeringen van Oikocredit zijn in lokale valuta, zodat onze partners geen valutarisico lopen. Dalende wisselkoersen van bijvoorbeeld de Amerikaanse dollar, of lokale valuta ten opzichte van de euro, kunnen een negatieve impact hebben op de financiële resultaten en daarmee op het uit te keren dividend, de intrinsieke waarde en prijs van de aandelen.

Een deel van de posities in de lokale valuta is afgedekt. Voor het resterende deel van de blootstellingen in de lokale valuta die niet zijn afgedekt, heeft Oikocredit fondsen (fondsen voor lokale valutarisico's via de Oikocredit International Support Foundation) verkregen om deze verliezen of een deel van deze verliezen op te vangen, mochten ze zich voordoen. Oikocredit heeft grenzen gesteld aan het gebruik van de lokale valuta-risicofondsen voor het verstrekken van leningen in lokale valuta; leningen in lokale valuta boven deze limieten moeten worden afgedekt met externe tegenpartijen. Oikocredit hanteert een 'value-at-risk'-model om de valutarisico's in te schatten, te bewaken en te meten.

3. REKENING-COURANT GELIEERDE ORGANISATIES

	31-12-2018	31-12-2017
Vordering		
Rekening-courant SBONF	243.341	201.066
Rekening-courant ONF	127.925	133.808
	371.266	334.874

De rekening-courant vordering op SBONF betreft de laatste termijn van het nog te ontvangen bedrag van de kostentoe rekening over 2018. De rekening-courant vordering op ONF ter grootte van 127.925 euro (eind 2017 133.808 euro) heeft enerzijds betrekking op bedragen die door ONF verschuldigd zijn uit hoofde van overdrachten naar 'Duurzaam Belegd' en anderzijds op bedragen die door ON ontvangen zijn ten behoeve van ONF.

4. VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

5. LIQUIDE MIDDELEN

Dit betreft een rekening-courant bij Triodos Bank, een rekening-courant bij ING Bank, een spaarrekening bij Triodos Bank en een spaarrekening bij ING Bank. Het saldo van zowel de rekening-courant als ook de spaarrekening is per direct opvraagbaar. Er wordt een variabele rente vergoed op de spaarrekening, die periodiek vastgesteld wordt.

	31-12-2018	31-12-2017
De specificatie is:		
Omzetbelasting	-60	164
Rente	355	779
Vooruitbetaalde huur	9.880	9.744
Vooruitbetaalde pensioenpremie	7.351	4.747
Vooruitbetaalde verzekeringspremie	5.750	4.358
Borgsom	19.150	19.150
Nog door te belasten bedrijfskosten	850	2.850
Diversen	28.394	3.871
	71.670	45.663

In de post 'diversen' zitten een aantal vooruitbetalingen waaronder uitgaven voor het missiepartnerschap.

6. EIGEN VERMOGEN

	01-01-2018	Resultaat bestemming	Mutatie reserves	Onverdeeld resultaat	31-12-2018
Mutatie eigen vermogen					
Bestemmingsfonds					
'Duurzaam Belegd'	7.496.268	355.975			7.852.243
Algemene reserve	296.273	277.836	-19.425		554.684
Continuïteitsreserve	569.915		19.425		589.340
Resultaat periode:					
Bestemmingsfonds					
'Duurzaam Belegd'	355.975	-355.975		636.712	636.712
Saldo baten en lasten	277.836	-277.836		205.468	205.468
Totaal eigen vermogen	8.996.267	0	0	842.180	9.838.447

Bestemmingsfonds 'Duurzaam Belegd'

Een groot deel van het eigen vermogen bestaat uit ontvangen giften waarbij bepaald is dat deze middelen duurzaam belegd moeten blijven in aandelen Oikocredit International. Dit deel van het vermogen wordt bestemmingsfonds 'Duurzaam Belegd' genoemd en is te beschouwen als een niet-vrij-uitkeerbaar deel van het eigen vermogen. Het ontvangen dividend over dit bestemmingsfonds 'Duurzaam Belegd' wordt jaarlijks als baten verantwoord.

Het verloop van bestemmingsfonds 'Duurzaam Belegd' is als volgt:

	2018	2017
Saldo begin van het jaar	7.852.243	7.496.268
Toename door ontvangen giften	451.642	162.709
Toename door ontvangen lijfrenten	185.070	193.266
Saldo eind van het jaar	8.488.955	7.852.243

De continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is een gebonden reserve en mag niet uitgekeerd worden. De reserve wordt gevormd voor mogelijke toekomstige tekorten of ter dekking van kosten bij ontbinding van de vereniging. De reserve wordt berekend op 75 procent van de personeelskosten en bureaunkosten van het afgelopen jaar. De onder de personeelskosten verantwoorde kosten voor afvloeiing worden niet meegenomen bij de bepaling van de hoogte van de continuïteitsreserve.

Het verloop van de continuïteitsreserve is als volgt:

	2018	2017
Saldo begin van het jaar	569.915	538.823
Dotatie ten laste van de algemene reserve	19.425	31.092
Saldo eind van het jaar	589.340	569.915

7. VOORZIENING AFVLOEIINGSKOSTEN

Dit betreft een voorziening gevormd in 2015 in verband met personele afvloeiingskosten (suppletie-regeling). Er is gehandeld in lijn met de Arbeidsvoorwaardenregeling van de PKN, welke van toepassing is op Oikocredit Nederland. De oorspronkelijke looptijd van de suppletie-regeling is februari 2016 tot en met april 2020, echter per 24 augustus 2018 is de verplichting in zijn geheel afgekocht en is het restant van de voorziening vrijgevallen ten gunste van het resultaat in 2018. Derhalve is per 31 december 2018 de hoogte van de voorziening nihil.

	01-01-2018	Vrijval	Ottrekking	31-12-2018
Mutatie voorzieningen				
Voorziening afvloeiingskosten	154.067	61.431	92.636	-
Totaal voorzieningen	154.067	61.431	92.636	-

8. OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

	31-12-2018	31-12-2017
Accountantscontrole	9.000	7.919
Advertentiekosten en marketingkosten	22.500	11.500
Te betalen loonheffing en sociale lasten	46.489	47.341
Reservering vakantietoeslag en -dagen	25.338	23.643
Personeelskosten	2.731	2.351
Inkoopverplichting certificaten van aandelen	10.425	0
Aankoopverplichting aandelen Oikocredit International uit hoofde van 'Duurzaam Belegd'	194.904	74.463
Diversen	12.216	8.947
	323.603	176.164

Ultimo 2018 bestaat er, uit hoofde van de certificering van aandelen, een aankoopverplichting aandelen Oikocredit International ad 194.904 euro (eind 2017 74.463 euro). In januari 2019 heeft de aankoop van deze 194.904 euro in zijn geheel plaatsgevonden.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

I. Certificaten

a) Certificering aandelen Oikocredit International

ON certificeert aandelen Oikocredit International voor particulieren en instellingen in Nederland die niet rechtstreeks aandelen Oikocredit International kunnen kopen. Dit is een van de doelstellingen van ON. De middelen (gelden of dividendrechten) die ON van deze particulieren of instellingen verkrijgt, worden integraal gebruikt voor aankoop van aandelen Oikocredit International waartegenover ON certificaten van aandelen verstrekt en registreert. Als gevolg van deze certificering heeft ON per 31 december 2018 voor een bedrag van 19.318.372 euro aandelen Oikocredit International (ultimo 2017 19.276.821 euro) en heeft zij voor eenzelfde bedrag certificaten van aandelen Oikocredit International verstrekt.

b) Terugkoop uitgegeven certificaten

ON verleent haar medewerking bij terugkoop van uitgegeven certificaten wanneer zij de ingekochte certificaten weer aan anderen kan uitgeven of, indien dit niet het geval is, wanneer Oikocredit International bereid is de aandelen in te kopen. ON en Oikocredit International zijn niet verplicht tot terugkoop van uitgegeven certificaten respectievelijk uitgegeven aandelen, maar beide organisaties hebben wel een inspanningsverplichting op zich genomen. Tot op heden konden alle ter terugkoop aangeboden certificaten tegen de nominale waarde van de certificaathouders worden ingenomen.

c) Uit te keren dividend

ON heeft in 2018 213.028 euro cashdividend en 57.823 euro stockdividend ontvangen op de aandelen Oikocredit International die zij houdt voor de certificaathouders. Het dividend dat bestemd was voor de certificaathouders is doorbetaald aan de certificaathouders of op aanwijzing van de certificaathouder gebruikt voor herbelegging in aandelen Oikocredit International of verrekend als contributie dan wel als gift geboekt.

d) Vrijstelling prospectusverplichting

Sinds 1 oktober 2008 maakt ON gebruik van een vrijstelling in de wet en de

prospectusrichtlijn en hoeft daarom geen door de Autoriteit Financiële Markten (AFM) goedgekeurd prospectus meer te hebben. Deze vrijstelling geldt bij jaarlijkse uitgifte van certificaten tot 2,5 miljoen euro. In 2018 zijn er voor 189.572 euro aan nieuwe certificaten uitgegeven aan certificaathouders (2017: 460.437 euro).

Het verloop van de uitstaande certificaten is als volgt:

	2018	2017
Saldo begin van het jaar	19.276.821	19.129.079
Uitgifte certificaten	189.572	460.437
Inkoop en overdracht van certificaten	-148.021	-312.695
Saldo eind van het jaar	19.318.372	19.276.821

Ultimo 2018 bestaat er, uit hoofde van deze certificering, een aankoopverplichting aandelen Oikocredit International. Deze aankoopverplichting staat per 31 december 2018 opgenomen op de balans onder de Overige schulden en overlopende passiva ad 194.904 euro (eind 2017 74.463 euro). In januari 2019 heeft de aankoop van deze 194.904 euro in zijn geheel plaatsgevonden.

II. Lijfrenten

Er zijn verschillende personen die aan ON een periodieke schenking doen in de vorm van een lijfrente. In 2018 heeft ON voor een bedrag van 186.095 euro aan lijfrenten ontvangen (2017: 194.706 euro), waarvan 185.070 euro voor 'Duurzaam Belegd' is bestemd en 1.025 euro vrij besteedbaar is. Per balansdatum is reeds toegezegd voor het jaar 2019: 155.700 euro voor 'Duurzaam Belegd' en 1.000 euro vrij besteedbaar.

III. Huur

Vanaf 1 oktober 2014 is een huurcontract gesloten voor de huidige nieuwe kantoorlocatie, Arthur van Schendelstraat 550, Utrecht, met een looptijd van 10 jaar. Uit hoofde van dit contract bedragen de huurkosten voor 2019 27.072 euro en de servicekosten 5.814 euro. Er is een borgsom afgegeven voor dit huurcontract.

Toelichting op de Staat van baten en lasten

(alle bedragen in euro's)

9. GIFTEN

De giften wisselen jaarlijks sterk en zijn nauwelijks voorspelbaar. Afwijkingen van de begroting zijn onvermijdbaar. Ook een aantal certificaathouders bestemt zijn dividend als gift. In 2018 bedraagt het bedrag aan giften 217.209 euro (2017: 119.633 euro).

10. CONTRIBUTIES

De minimum contributie per lid over 2018 bedraagt 20 euro (2017: 20 euro). Een aantal leden en donateurs draagt meer bij dan de minimum contributie. Het bedrag aan ontvangen contributies in 2018 (162.743 euro) is ten opzichte van 2017 (168.442 euro) afgenomen.

Een aantal certificaathouders bestemt zijn dividend als lidmaatschapscontributie aan ON. Deze bedragen zijn als contributie verantwoord.

11. DIVIDEND OP AANDELEN OIKOCREDIT INTERNATIONAL

De dividenduitkering van Oikocredit International aan ON heeft vooral betrekking op:

- De aandelen Oikocredit International 'Duurzaam Belegd' en eigen aandelen Oikocredit International
- De teruggekochte certificaten
- De werkvoorraad in bezit van ON

12. BIJDRAGE OIKOCREDIT INTERNATIONAL

Oikocredit International vergoedt jaarlijks een bijdrage aan de steunverenigingen, zoals ON, ter dekking van operationele kosten. Deze vergoeding is niet op arm's length-basis (zakelijke gronden) afgesproken.

13. KOSTENDOORBELASTING SBONF

SBONF heeft de administratie en marketing van ONF uitbesteed aan ON. Sinds 2005 vindt er een kostenallocatie plaats tussen ON en SBONF. Sinds 2005 worden de werkelijke kosten van ON doorbelast aan SBONF op basis van een verdeelsleutel tussen de werkzaamheden voor ONF en voor ON. Voor 2018 bedraagt deze kostentoerekening 852.428 euro (2017: 787.885 euro).

14. BEHEERVERGOEDING

Iedere certificaathouder betaalt een jaarlijkse beheervergoeding van 0,45%, met een maximum van 500 euro. De ontvangen beheervergoeding over 2018 bedraagt 36.905 euro. In 2017 bedroeg de beheervergoeding 36.551 euro.

15. PERSONEELSKOSTEN

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Salarissen	387.227	396.859	312.850
Sociale lasten	64.603	59.529	36.578
Pensioenlasten	39.081	39.686	33.234
Tijdelijk personeel	0	10.000	49.478
Reorganisatiekosten	-61.431	0	74.250
Overige personeelskosten	54.410	69.531	70.032
	<u>483.890</u>	<u>575.605</u>	<u>576.421</u>

Omgerekend naar voltijds dienstverband zijn er gedurende 2018 7,3 werknemers in dienst (2017: 7,0).

In 2018 is er geen beroep gedaan op de inzet van tijdelijk personeel.

Er heeft een vrijval plaatsgevonden in 2018 van een voorziening voor afvloeiingskosten. In 2018 is een vaststellingsovereenkomst gesloten om alle verplichten uit hoofde van deze wachtgeldregeling in één keer af te kopen. Derhalve kan het restant van de voorziening als éénmalig voordeel vrijvallen ten gunste van het boekjaar ad 61.431 euro.

De overige personeelskosten komen in 2018 lager uit ten opzichte van de begroting 2018. Dit wordt met name veroorzaakt vanwege het feit dat er voor 11.007 euro minder opleidingskosten verantwoord zijn dan begroot.

16. BUREAUKOSTEN

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Huisvestingskosten	52.412	48.328	48.529
Administratie- en accountantskosten	99.491	103.255	108.922
Automatiseringskosten	13.278	104.000	25.625
Kantoor en algemene kosten	72.189	94.799	71.344
Rente en bankkosten	3.096	4.828	3.295
	<u>240.466</u>	<u>355.210</u>	<u>257.715</u>

De automatiseringskosten liggen in 2018 90.722 euro lager dan begroot. De oorzaak daarvan ligt in het feit dat het project Renseignering pas in kalenderjaar 2019 opgestart zal worden en dat het project Mijn Oikocredit geen directe kosten heeft opgeleverd in 2018. Hierdoor geven we in 2018 95.000 euro minder uit aan automatiseringskosten dan begroot. De algemene automatiseringskosten voor ondersteuning en netwerkbeheer zijn daarentegen in 2018 zo'n 3.500 euro hoger uitgevallen dan begroot.

17. VERENIGINGSKOSTEN

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Bestuurskosten	6.215	5.486	5.862
Algemene Leden- vergadering	463	877	741
Kosten relaties	8.284	10.000	8.692
	<u>14.962</u>	<u>16.363</u>	<u>15.294</u>

18. WERVINGSKOSTEN

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Naamsbekendheid	208.761	449.375	186.952
Activatie	344.694	304.551	55.821
Bevestigen relatie	75.293	90.148	100.463
	<u>628.748</u>	<u>844.074</u>	<u>343.236</u>

In totaal komen de wervingskosten 215.326 euro onder de begroting uit in 2018. Dit komt met name omdat er in het vierde kwartaal van 2018 205.681 euro minder uitgegeven is aan de campagne 2018. Dit budget zal gebruikt worden in het eerste kwartaal 2019 waarin de campagne, welke in 2018 gestart is, doorloopt.

Het budget voor wervingskosten is het sluitstuk van de begroting. Ieder jaar wordt dit gebudgetteerd en worden vervolgens budgetten gemaakt op de deelposten binnen de wervingskosten, op basis van de gegevens die dan bekend zijn. In principe

wordt conservatief begroot. Gedurende het jaar kunnen de daadwerkelijke kosten van de deelbegrotingen afwijken van hetgeen begroot is, zolang het totaal aan begrote wervingskosten niet overschreden wordt. In 2018 vielen de kosten voor online activiteiten, evenementen en mailings ruimschoots onder de begroting. De overige kosten waren iets hoger. Dit komt met name door de bijdrage aan het missiepartnerschap.

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Massa media (televisie, radio en online)	481.591	587.659	170.819
Online activiteiten	38.000	135.635	46.243
OikoVisie	49.910	45.629	41.854
Evenementen	7.529	13.500	3.263
Naamsbekendheid- onderzoek	-	9.632	-
Mailingen	12.415	38.997	46.125
Begeleiding bureau	4.153	-	-
Overig	35.150	13.022	34.932
	<u>628.748</u>	<u>844.074</u>	<u>343.236</u>

Bezoldiging bestuurders en bestuurdersbelangen

Het bestuur van ON bestaat uit vrijwilligers. Er hebben geen betalingen anders dan vergoeding voor gemaakte kosten aan bestuurders van de vereniging plaatsgevonden. De bestuurders van ON hebben geen certificaten van aandelen Oikocredit International. De bestuurders van ON hebben voor een bedrag van 25.164 euro aan participaties in ONF (2017: 25.624 euro). Eind 2018 bestaat het bestuur uit 4 personen (2017: 5). De door het bestuur gedeclareerde kosten over 2018 bedroegen 491 euro (2017: 1.922 euro).

Overige gegevens

Voorstel verwerking resultaat

Van het resultaat over 2018 van 842.180 euro wordt 636.712 euro in overeenstemming met de bepaling van de gevers aan het bestemmingsfonds 'Duurzaam Belegd' toegevoegd. Het restant ten bedrage van 205.468 euro betreft het positieve saldo baten en lasten over 2018 en zal aan de algemene reserve toegevoegd worden.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan die van belang zijn voor de jaarcijfers 2018.

Algemeen nut beogende instelling (ANBI)

ON is door de Belastingdienst erkend als algemeen nut beogende instelling waardoor er geen successierechten en schenkingsrechten verschuldigd zijn over schenkingen en legaten aan ON.

Utrecht, 23 april 2019

Bestuur Oikocredit Nederland

Jacobine Geel, voorzitter
Reineke Beijdorff
Johan Stuij
Gerard Vesseur

3. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Algemene Ledenvergadering van Oikocredit ontwikkelingsvereniging Nederland

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Oikocredit ontwikkelingsvereniging Nederland te Utrecht gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Oikocredit ontwikkelingsvereniging Nederland per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 640 'Organisaties zonder winststreven.'

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'. Wij zijn onafhankelijk van Oikocredit ontwikkelingsvereniging Nederland. Zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA). Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 640 'Organisaties zonder winststreven' is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 640 'Organisaties zonder winststreven.'

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheid van de beheerder voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 640 'Organisaties zonder winststreven.' In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude. Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als

beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controle-opdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de

evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de

controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden.

Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen

inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 23 april 2019
Crowe Foederer B.V.

Origineel getekend door H.J. Verhaar RA

4. Meerjarenoverzicht 2014-2018

(alle bedragen x 1.000 euro)

	2018	2017	2016	2015	2014
Aantal leden (*)	6.661	6.829	7.120	7.318	7.583
Groei aantal leden	-168	-291	-198	-265	-151
Aantal beleggers ON	413	420	433	445	460
Aantal beleggers ONF	13.026	12.414	12.084	10.397	9.707
Groei aantal beleggers ON en ONF	605	317	1.675	675	566
Oikocredit Nederland (ON)					
Aandelen Oikocredit International	28.032	27.475	26.483	26.757	26.791
Eigen aandelen Oikocredit International	8.714	8.198	7.354	7.766	5.958
Uitstaande certificaten van aandelen	19.318	19.277	19.129	18.991	20.833
Uitgifte certificaten van aandelen	190	460	497	324	388
Inkoop certificaten van aandelen	-148	-313	-359	-2.166	-285
Mutatie ingelegd kapitaal CVA = jaargroei	189	148	138	-1.842	103
Eigen Vermogen ON	9.838	8.996	8.362	7.741	6.913
Duurzaam Belegd	8.489	7.852	7.496	6.761	5.366
Vrij besteedbaar vermogen(**)	1.349	1.144	866	981	1.547

MEERJARENOVERZICHT 2014-2018 (VERVOLG)

(alle bedragen x 1.000 euro)

	2018	2017	2016	2015	2014
Oikocredit Nederland Fonds (ONF)					
Aandelen Oikocredit International	133.207	125.806	112.637	94.815	86.866
Ingelegd kapitaal ONF	133.446	126.504	115.710	95.346	88.056
Uitgifte participaties ONF	14.218	15.684	24.930	13.119	9.692
Inkoop participaties ONF	-7.276	-4.891	-4.566	-5.829	-6.056
Mutatie ingelegd kapitaal ONF = jaargroei	6.942	10.794	20.364	7.290	3.636
Eigen Vermogen ONF	610	611	607	604	681
Oikocredit International					
Aandelenkapitaal	1.082.500	1.012.421	912.968	806.277	711.112
Intrinsieke waarde (**)	214,84	217,91	220,52	219,57	220,76
Totaal bezit aandelen ON/ONF	161.239	153.281	139.121	121.572	113.657
% bezit Oikocredit Nederland	14,9%	15,1%	15,2%	15,1%	16,0%

(*) In 2014 is een nieuw participanten-administratiesysteem in gebruik genomen. Bij de overgang naar dit nieuwe systeem is het aantal leden en participanten opgeschoond v.w.b. inactieve leden/participanten.

(**) Inclusief de continuïteitsreserve.

(***) Oikocredit International heeft de berekeningsystematiek aangepast in 2015. Dientengevolge zijn de vergelijkende cijfers aangepast.

Oikocredit Nederland

**Arthur van Schendelstraat 550
3511 MH Utrecht**

T: 030 234 10 69

E: nederland@oikocredit.nl

I: www.oikocredit.nl

Betaalrekening

NL07 TRIO 0379 2832 98

K.v.K. 40506029

